

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

5.1.2e

Postbus 1
3720BA Bilthoven

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Kenmerk
2020-0000426888

Uw kenmerk

Datum 16 juli 2020
Betreft Adviesaanvraag verkiezingen met inachtneming van COVID-19

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft op 22 mei jl. de Tweede Kamer en de Eerste Kamer bericht dat ze met de gemeenten gaat uitwerken hoe de komende verkiezingen in november 2020 (herindelingsverkiezingen vanwege de samenvoeging van de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum en de splitsing van de gemeente Haaren) en maart 2021 (Tweede Kamerverkiezing) georganiseerd moeten worden met inachtneming van COVID-19.

Hoewel niet is uit te sluiten dat de situatie rond COVID-19 in de komende tijd gaat veranderen acht het ministerie van BZK het aannemelijk dat voor de komende verkiezingen rekening gehouden moet worden met de algemene regels die thans gelden, zijnde:

- Houd afstand (thans 1,5 meter).
- Was handen regelmatig met water en zeep.
- Hoest en nies in de binnenkant van de elleboog. Gebruik papieren zakdoekjes om neus te snuiten en gooi deze daarna weg. Was daarna de handen. Schud geen handen.
- Wie klachten heeft, blijft thuis en laat zich testen.

De gemeenten zijn volop bezig met de voorbereiding van de komende verkiezingen. Gemeenten beginnen daar al ruim een half jaar voor de verkiezingsdag mee. Met name geldt dat voor het bepalen van de locaties waar stembureaus zitting zullen gaan houden. Het is voor gemeenten derhalve nodig dat in de komende weken duidelijk wordt met welke kaders er rekening moet worden gehouden ten aanzien van de inrichting van de stemlokalen. Er zijn gangbaar bij Tweede Kamerverkiezingen tussen de 9.000 en 10.000 stemlokalen. Het uitgangspunt is dat ook met inachtneming van COVID-19 het aantal stembureaus op peil blijft.

Het is van groot belang dat kiezers zoveel als mogelijk zelf gaan stemmen. Kiezers en natuurlijk ook stembureauleden moeten zich veilig voelen in het stemlokaal. Mogelijk ten overvloede wordt erop gewezen dat een groot gedeelte van de stembureauleden (en ook de tellers die meehelpen bij het tellen van de

Datum
16 juli 2020

Kenmerk
2020-0000426888

stembiljetten) vrijwilligers zijn. Er zijn voor een Tweede Kamerverkiezing ca. 50.000 stembureauleden en ca. 30.000 tellers nodig.

Adviesaanvraag RIVM

De afgelopen weken zijn er enkele informele ambtelijke overleggen gevoerd tussen medewerkers van het RIVM en het ministerie van BZK om te verkennen tot welke concrete maatregelen de algemeen geldende COVID-19 regels zouden kunnen leiden voor de komende verkiezingen en met name voor de inrichting van de stemlokalen en de bescherming van kiezers, stembureauleden en tellers. In het verlengde van die overleggen wil het ministerie van BZK hierover graag een advies van het RIVM ontvangen. Ten behoeve van dat advies worden nog enkele specifieke aandachtspunten meegegeven, in casu:

- Kan het RIVM adviseren hoe vaak (uitgaande van het feit dat stemmen mogelijk is tussen 07.30 uur en 21.00 uur) schoonmaak noodzakelijk is van de potloden, de stemhokjes en de mal (met koptelefoon) voor blinde en slechtziende kiezers. Kan het RIVM aangeven welke schoonmaakmiddelen hiervoor gebruikt moeten worden?
- Kan het RIVM aangeven op welke manier de gezondheidscheck geïmplementeerd moet worden voordat de kiezer de gang heeft gemaakt naar het stemlokaal en als de kiezer het stemlokaal wil betreden?
- Kan het RIVM aangeven wat de voordelen (en eventuele nadelen) zijn van het plaatsen van zogenoemde kuchschermen in het stemlokaal (op de tafel van het stembureau) tussen de stembureauleden en de kiezers?
- Kan het RIVM adviseren over de (aanvullende) (beschermings)maatregelen die nodig zijn voor een stembureaulid dat hulp geeft bij het stemmen aan een kiezer met een fysieke beperking en daarbij onmogelijk 1,5 meter afstand kan houden?
- Aangenomen wordt dat kiezers voordat ze de gang maken naar het stemlokaal de gezondheidscheck doen. Die kan uitwijzen dat de kiezer niet naar het stemlokaal moet gaan om te stemmen. Mogelijk wil de kiezer dat toch doen. Een reden daarvoor kan zijn dat betrokkene, ondanks de te treffen maatregelen om dat zo makkelijk mogelijk te maken, geen andere kiezer een volmacht wil geven.
Kan het RIVM bevestigen dat kiezers met klachten niet de gang naar het stemlokaal zouden moeten maken gelet op de richtlijn dat bij klachten men thuis moet blijven? Als RIVM wel mogelijkheden ziet om kiezers met klachten in een stemlokaal te laten stemmen, kan het RIVM dan adviseren welke aanvullende (beschermings)maatregelen in dergelijke stemlokalen nodig zullen zijn voor zowel de leden van het stembureau als voor de kiezers?
- Er zijn kiezers, zonder klachten, die horen tot de risicogroepen. Deze kiezers zullen mogelijk angst hebben om te stemmen in het stemlokaal. Kan het RIVM adviseren over (beschermings)maatregelen die eraan bij kunnen dragen dat deze kiezers zich wel veilig kunnen voelen om in het stemlokaal te komen stemmen.

Datum

16 juli 2020

Kenmerk

2020-0000426888

Planning

De minister van BZK zal de Tweede Kamer voor 1 september a.s. berichten hoe de komende verkiezingen met inachtneming van COVID-19 gehouden kunnen worden. Het advies van het RIVM is een van de belangrijke bouwstenen om tot dat oordeel te kunnen komen. Gelet daarop is het verzoek of het RIVM uiterlijk 3 augustus a.s. het advies kan geven.

Vragen

Mocht het RIVM vragen hebben naar aanleiding van deze adviesaanvraag dan kunnen die worden gestemd aan 5.1.2e

5.1.2e [@minbzk.nl](mailto:5.1.2e@minbzk.nl), telefoonnummer 5.1.2e).

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Namens deze,

5.1.2e